

2 september 2020, 10.00 uur

COVID-19-monitor Inspectie van het Onderwijs meting 2: Hoe hebben scholen en instellingen het onderwijs vormgegeven in de periode vanaf begin mei tot aan de zomervakantie 2020?

Het onderzoek

Door telefonisch of via videoverbinding in gesprek te gaan met besturen, scholen en instellingen uit de sectoren po, vo, so, mbo en ho verzamelde de inspectie informatie over hoe besturen, scholen en instellingen in de periode van (gedeeltelijke) schoolsluiting tijdens de COVID-19-crisis het onderwijs hebben vormgegeven. Op die manier geven we voor het gehele onderwijsstelsel op sectorniveau, en dus niet op school- of instellingsniveau, een beeld van de huidige situatie. Het onderzoek betreft een vervolg op de resultaten van de monitor die eerder (13 mei 2020) werden uitgebracht. De eerste ronde interviews is in de loop van april afgenomen. De focus lag toen op het opstarten van het afstandsonderwijs. De tweede (en hier gerapporteerde) ronde interviews vond plaats vlak voor de zomervakantie. Tevens is een zeer beperkt aantal scholen fysiek bezocht, daar is ook gesproken met leraren/docenten en leerlingen/studenten. De inspectie is van plan om begin oktober de besturen, scholen en instellingen opnieuw te benaderen over de situatie op dat moment. In het voorjaar van 2021 zullen we over ons onderzoek ook rapporteren in de jaarlijkse Staat van het Onderwijs.

Samenvatting voortgezet speciaal onderwijs bij justitiële jeugdinstellingen en gesloten jeugdzorginstellingen

Tussen 22 juni en 3 juli 2020 hebben inspecteurs voor de tweede keer telefonische interviews afgenomen in het kader van de COVID-19 monitor bij schoolleiders van scholen verbonden aan 24 justitiële jeugdinstellingen (JJI's) en gesloten jeugdzorginstellingen (GJI's). Van deze scholen hebben we de onderwijssituatie in kaart gebracht over de periode vanaf 2 juni tot aan de zomervakantie. De groep scholen in deze tweede meting komt overeen met die van de eerste meting die tussen 13 en 22 april 2020 plaatsvond en waarover we op 13 mei 2020 op onze website publiceerden. Alle 24 scholen bieden het uitstroomprofiel vervolgonderwijs aan. Daarnaast bieden 22 scholen ook het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel en 11 het uitstroomprofiel dagbesteding.

De hoofdbevindingen op een rij:

Verworvenheden

- Allereerst noemden de schoolleiders zaken die in de afgelopen periode opvallend goed verlopen zijn. Zo waren ze positief over de flexibiliteit en de inzet van het personeel. Daarnaast was een grote meerderheid van de schoolleiders (83%) enthousiast over nieuwe ontwikkelingen die zij ook in de toekomst willen voortzetten. Voorbeelden daarvan waren het gebruik van online middelen, de inzet van laptops en het werken met kleinere groepen en klassen. Ook hebben de maatregelen in verband met het coronavirus in veel gevallen het streven naar meer integrale samenwerking van school en instelling/inrichting versterkt.

In- en uitstroom

- De in- en uitstroom van jongeren was bij ongeveer 60% van de scholen in de laatste maanden weer zoals voor de uitbraak van COVID-19. In sommige gevallen was de

instroom groter dan normaal. Enkele schoolleiders gaven aan dat het traject van door- en uitstroom naar de vervolgbestemming minder soepel was dan gebruikelijk. Ook kwam het voor dat zittingen bij de rechtbank werden uitgesteld, waardoor de uitstroom van jongeren vertraagd werd.

Inrichting van het onderwijs

- In de laatste periode van het schooljaar gingen vrijwel alle leerlingen weer naar school. Leraren gaven geen onderwijs meer in het domein van de leefgroepen, maar alleen nog in de schoolomgeving. Voor 42% van de leerlingen verliep het onderwijs weer nagenoeg zoals voor de uitbraak van COVID-19. Dat wil zeggen: de leerlingen kregen les op school in niveaugroepen en de onderwijstijd bleef, in ieder geval voor de cognitieve vakken, min of meer hetzelfde. Daarnaast kreeg 13% van de leerlingen les op school in kleinere niveaugroepen met minder uren dan gebruikelijk. De overige leerlingen kregen geen les in niveaugroepen, maar kwamen voor minder uren dan gebruikelijk als leefgroep of een deel daarvan naar school.
- Bij een beperkt aantal scholen (13%) waren er enkele leerlingen die helemaal geen onderwijs volgden, aldus schoolleiders. Genoemde redenen hiervoor waren een gebrek aan motivatie voor het aangepaste programma en toegenomen gedragsproblematiek door frustraties rond de door COVID-19 ontstane situatie. Ook betrof het leerlingen die anders al waren uitgestroomd.

Onderwijsinhoud

- De meeste scholen (75%) zetten het reguliere onderwijsprogramma zoveel mogelijk voort. Bij een deel van de scholen (17%) was er sprake van een selectieve voortzetting. Bij deze scholen kwamen de praktijkvakken, de creatieve vakken en de bewegingslessen door de maatregelen in verband met COVID-19 minder aan bod. Ook waren er specifieke individuele bijstellingen van het programma, bijvoorbeeld om een onderdeel intensiever aan bod te laten komen.
- Bij een meerderheid van de scholen konden de meeste of alle leerlingen hun stage vervolgen die door COVID-19 tijdelijk had stilgestaan. Op ongeveer een kwart van de scholen betrof dit geen van de leerlingen of slechts een enkeling. In het geval dat leerlingen hun stage niet konden oppakken, organiseerden de scholen vervangende opdrachten of zochten ze naar alternatieve stagemogelijkheden. Alle scholen zijn erin geslaagd de examentrajecten van extranei en staatsexamenkandidaten op een goede wijze af te ronden.

Knelpunten

- Als voornaamste knelpunten bij het verzorgen van het onderwijs noemden de schoolleiders het waarborgen van de 1,5 meter afstand, het omgaan met een veranderde groepsdynamiek door andere combinaties van jongeren en de beperkte mogelijkheden om de praktijkvakken te laten plaatsvinden.
- De meeste schoolleiders gaven aan geen personele knelpunten te ervaren. Vele van hen zeiden wel vaker dan gebruikelijk gesprekken met teamleden te voeren om hun welbevinden te bewaken. Op een enkele school waren personeelsleden afwezig door ziekte of zorgtaken. De meeste scholen namen maatregelen om werkdruk te voorkomen. Zo waren er scholen die elke ochtend tijd namen voor een gezamenlijk opstartmoment met het team en daarvoor de lessen iets later lieten beginnen. Ook besteedden scholen tijd aan uitwisseling van goede voorbeelden en maakten zij concrete afspraken om een te hoge werkbelasting tegen te gaan.

- Bij een minderheid van de scholen was er sprake van knelpunten in de samenwerking tussen de school en de instelling/inrichting. Waren er wel knelpunten, dan hadden die meestal te maken met verschillende opvattingen over de toepassing van de RIVM-richtlijnen en de invulling van het dagprogramma. Tegelijkertijd klonk ook het positieve geluid dat leraren en groepsleiders nu intensiever contact met elkaar onderhielden en dat de verbondenheid en collegiale uitwisseling was toegenomen.

Zicht op ontwikkeling

- Vrijwel alle scholen volgden de cognitieve ontwikkeling van de leerlingen op een soortgelijke wijze als voor COVID-19, namelijk met methodegebonden toetsen, methodeonafhankelijke toetsen en door werk uit de werkboeken na te kijken. Ook de sociale en emotionele ontwikkeling werd zoals gebruikelijk gevolgd, namelijk veelal door te toetsen, door mondelinge gesprekken te voeren over volbrachte taken en aan de hand van portfolio's.
- Uit de informatie van de schoolleiders blijkt dat op ruim de helft van de scholen minstens 90% van de leerlingen zich conform hun ontwikkelingsperspectief ontwikkelde. Voor ruim een op de drie scholen betrof dit tussen 70% en 90% van de leerlingen. Op een enkele school betrof dit slechts de helft van de leerlingen. COVID-19 was over het algemeen niet negatief van invloed op de beoogde cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Wel hadden sommige leerlingen door de crisis te weinig gelegenheid om praktijk- en werknemersvaardigheden aan te leren.

Het nieuwe schooljaar

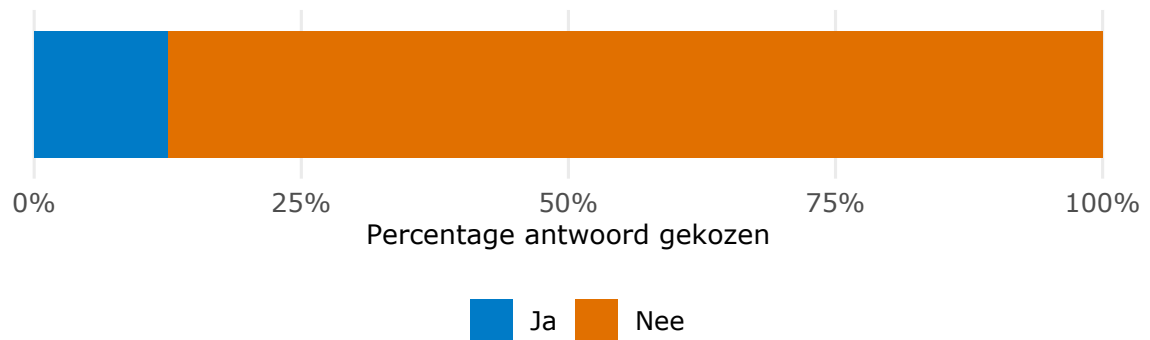
- Twee op de drie schoolleiders waren bezorgd over de toekomst. Als voornaamste uitdagingen en zorgen voor de start van het nieuwe schooljaar noemden zij het tegemoet komen aan de 1,5 meter afstand en de inzet en roostering van voldoende personeel, zeker wanneer zich een tweede golf gaat voordoen.

Overzicht van de data in grafiekvorm

De volgende pagina's tonen de onderzoeksresultaten in grafiekvorm. Onder elke grafiek noemen we het aantal respondenten dat antwoord gaf op de bijbehorende vraag. De getoonde percentages per antwoordoptie reflecteren het aantal respondenten dat het betreffende antwoord gaf ten opzichte van het aantal respondenten dat de vraag beantwoordde. Wilt u de exacte onderliggende cijfers weten? Of ervaart u problemen met de digitale toegankelijkheid van de informatie? Neem dan contact op via het [contactformulier](#).

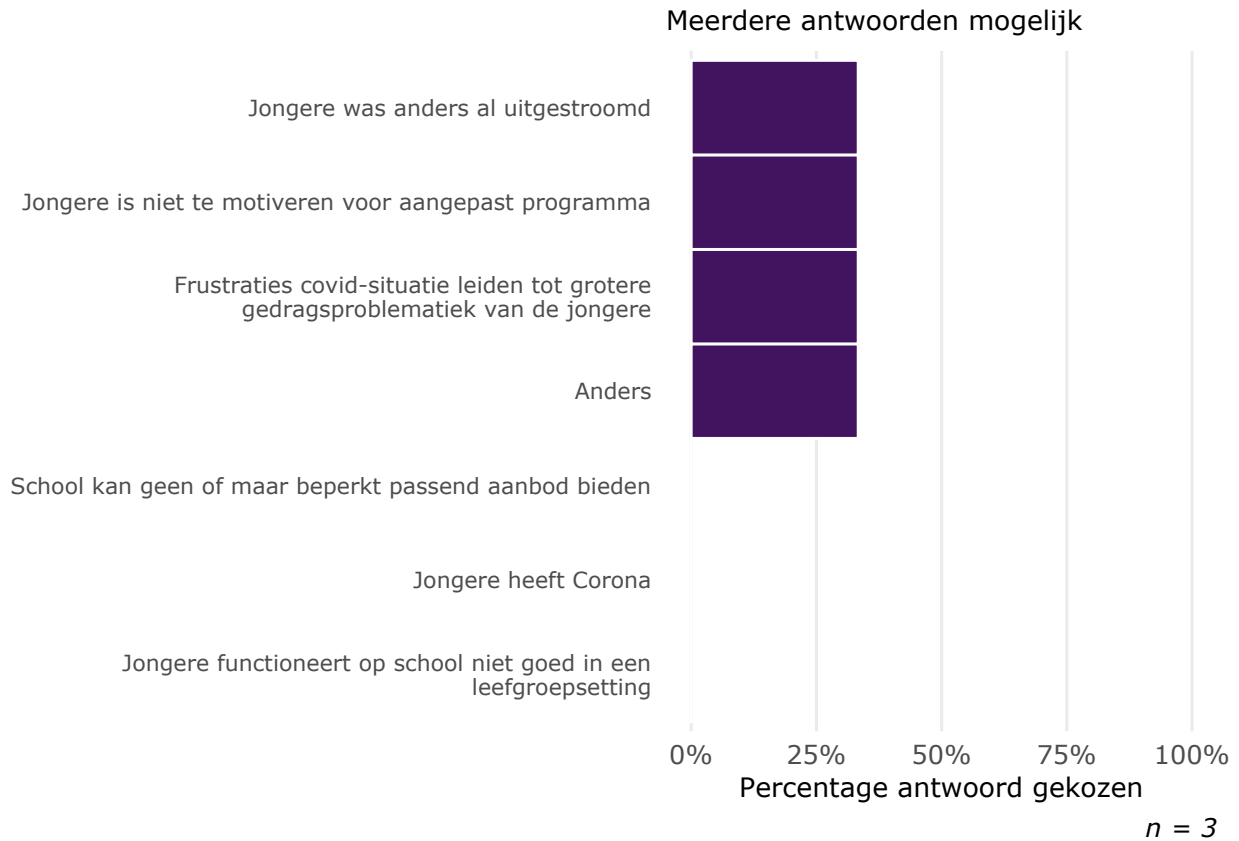
Deelname

Zijn er in tijden van COVID-19 meer leerlingen die helemaal geen onderwijs krijgen?

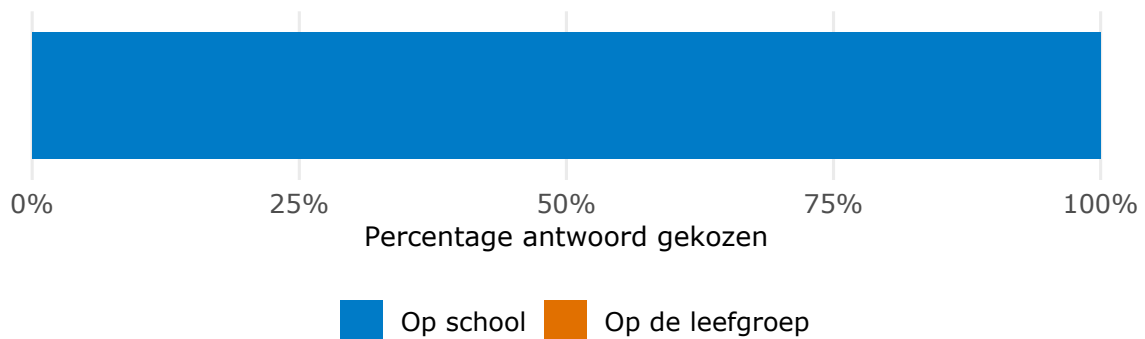

n = 24

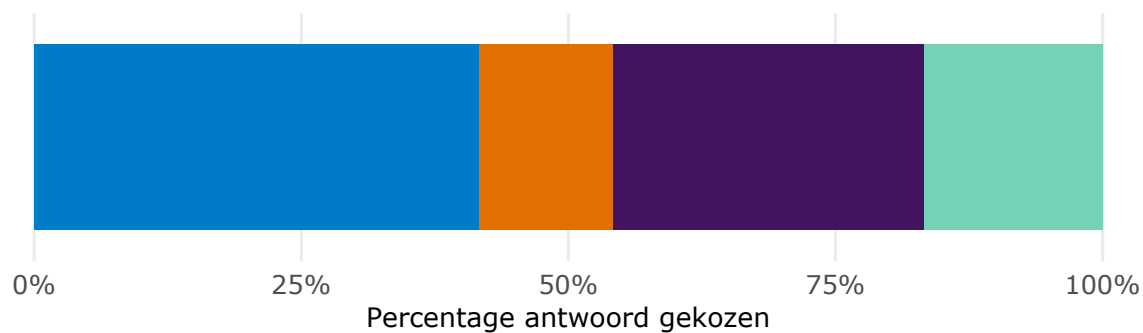
Indien er meer leerlingen zijn die helemaal geen onderwijs krijgen, wat zijn hiervoor de redenen?

Krijgen (de meeste) leerlingen les op school of in de leefgroep?

$n = 24$

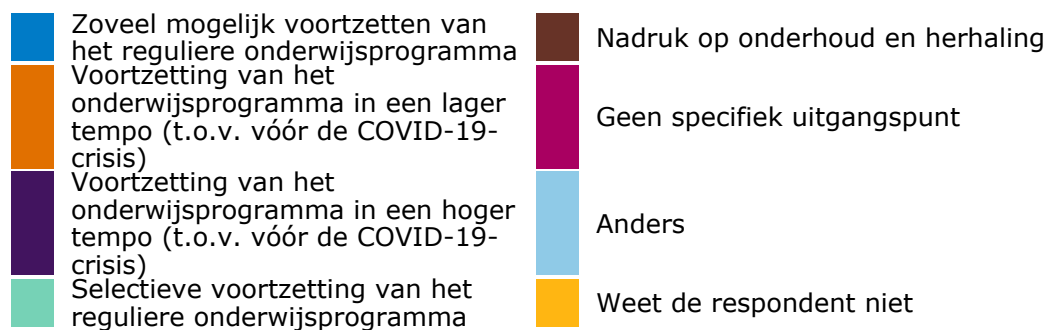
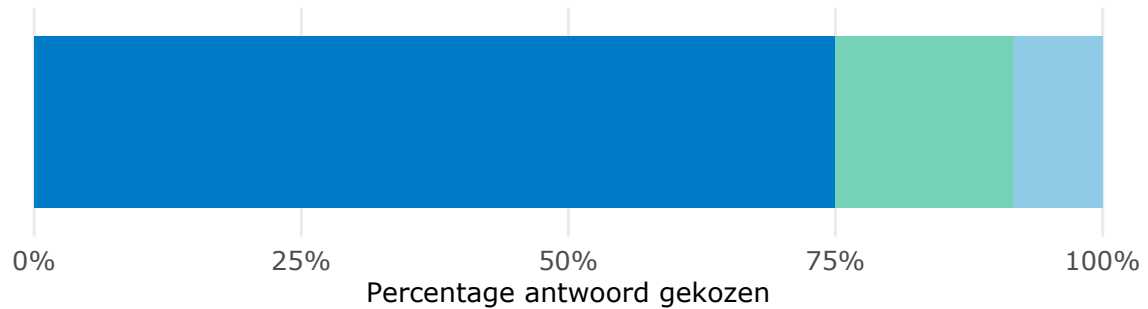
In welke groepsvorm krijgen de leerlingen les?

	In niveaugroepen, net zoals voor de crisis		In de samenstelling van de leefgroep
	In niveaugroepen, maar kleinere groepen dan voor de crisis		In de samenstelling van een deel van de leefgroep

n = 24

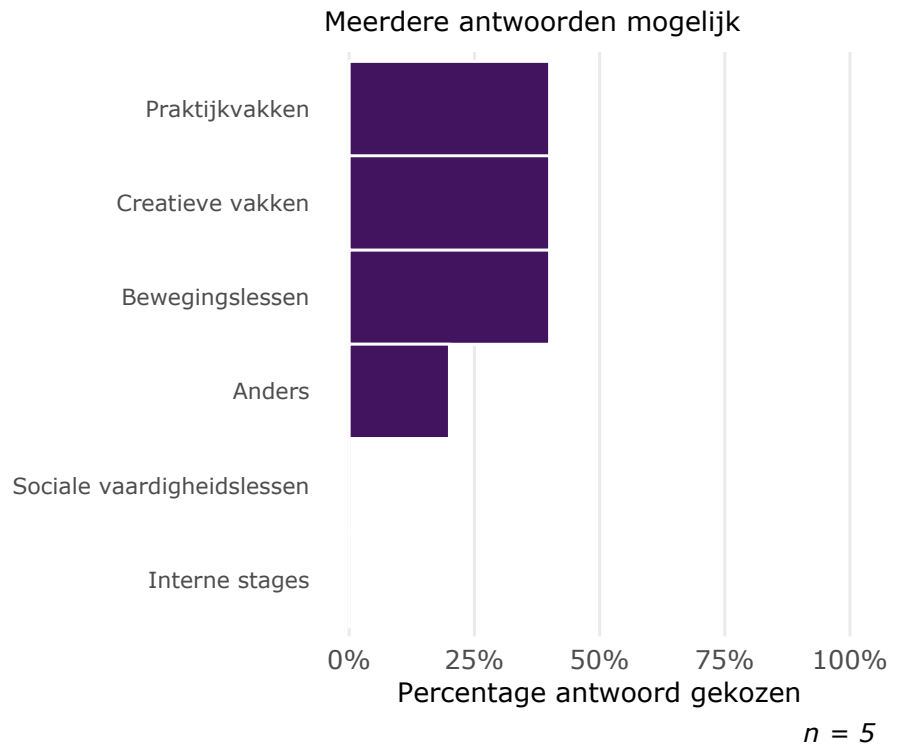
Onderwijsaanbod

Hoe wordt op dit moment de onderwijsinhoud vormgegeven?

n = 24

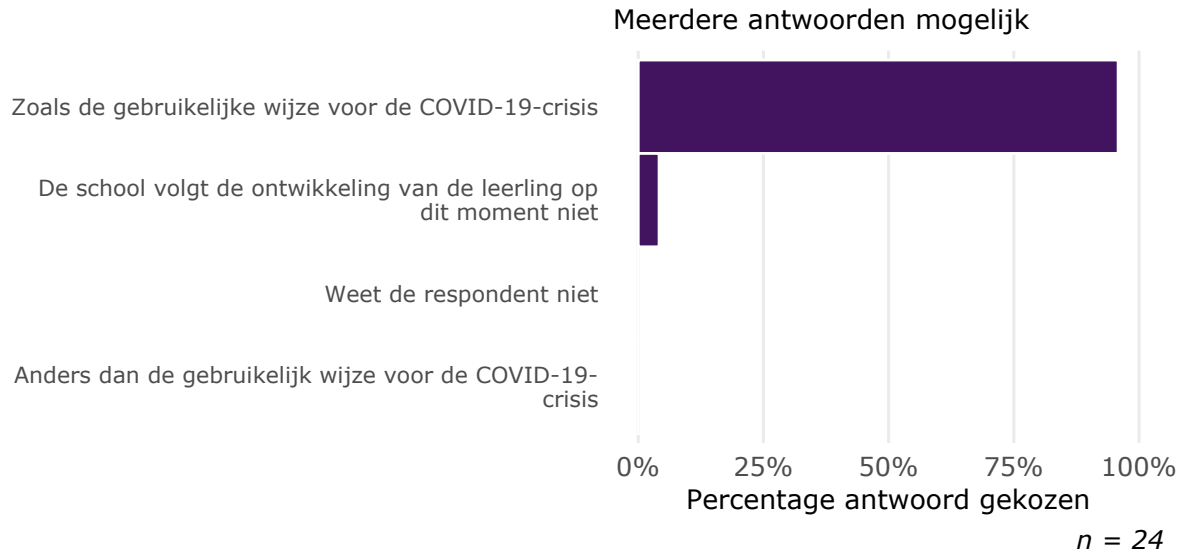
Indien het onderwijsprogramma momenteel selectief wordt voort gezet, welke onderdelen van het programma krijgen nu dan geen of minder aandacht?

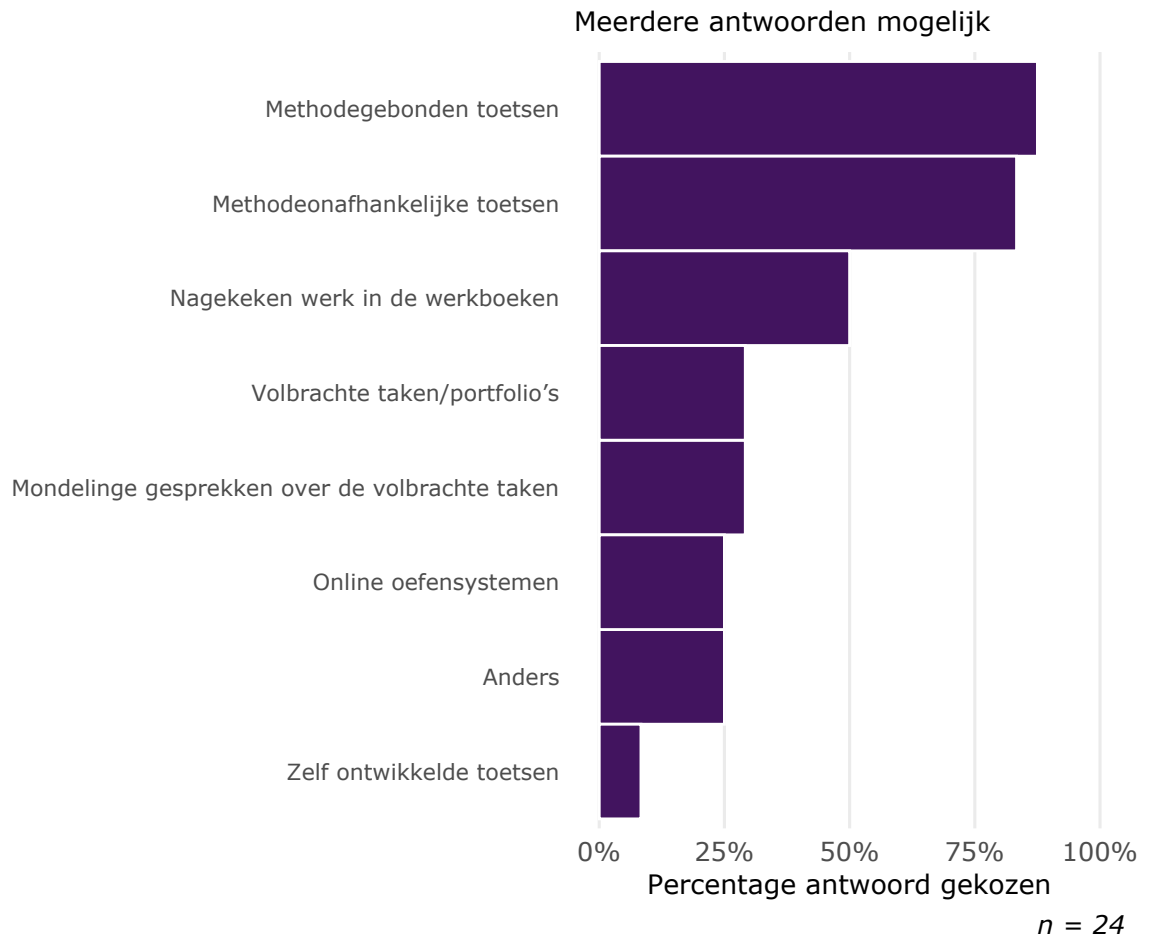

(Volgen van) ontwikkeling van leerlingen

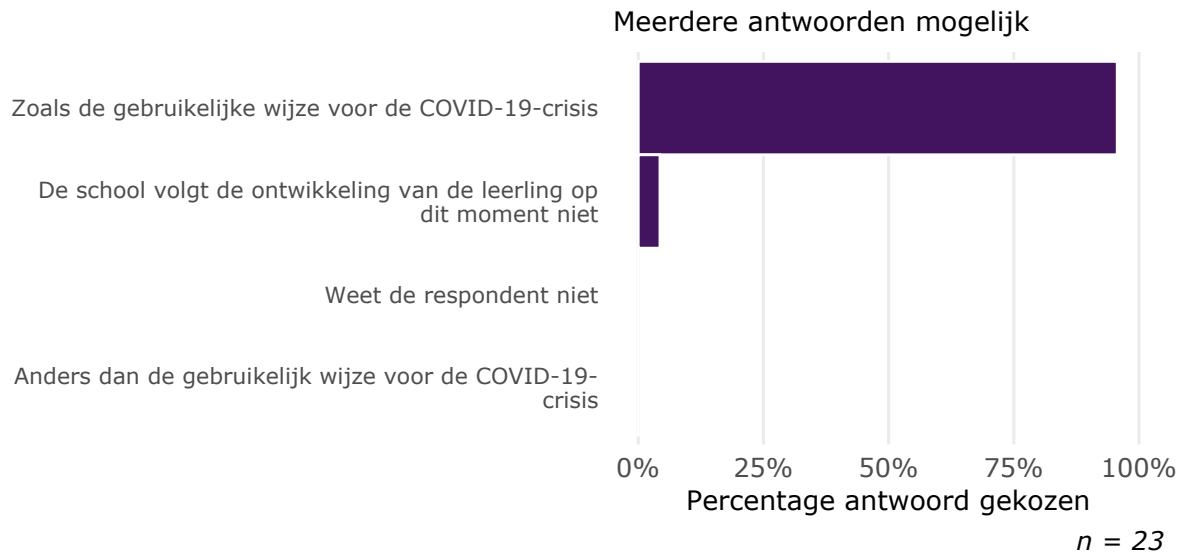
Op welke wijze wordt de cognitieve ontwikkeling van de leerling gevolgd sinds 2 juni?

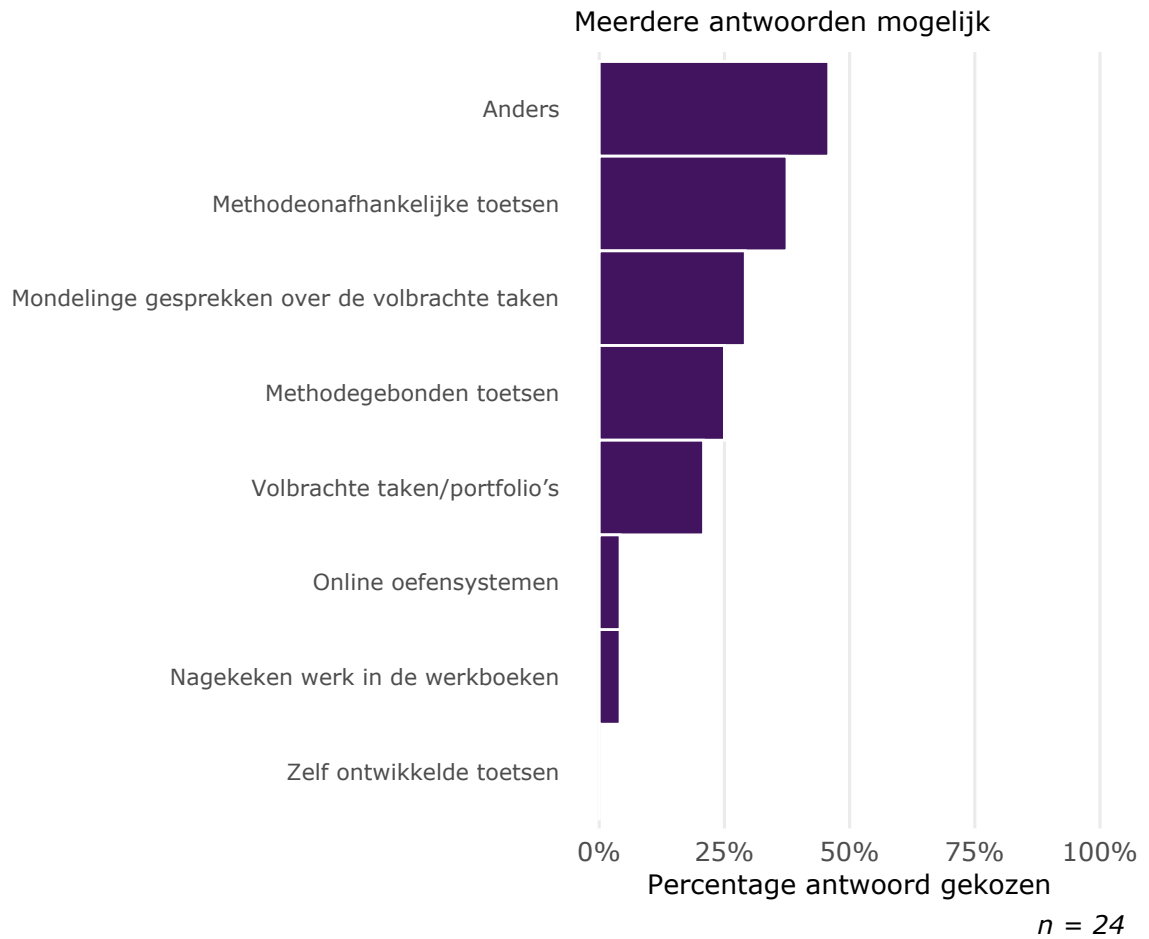
Op welke gebruikelijke wijze wordt de cognitieve ontwikkeling van de leerling gevolgd sinds 2 juni?

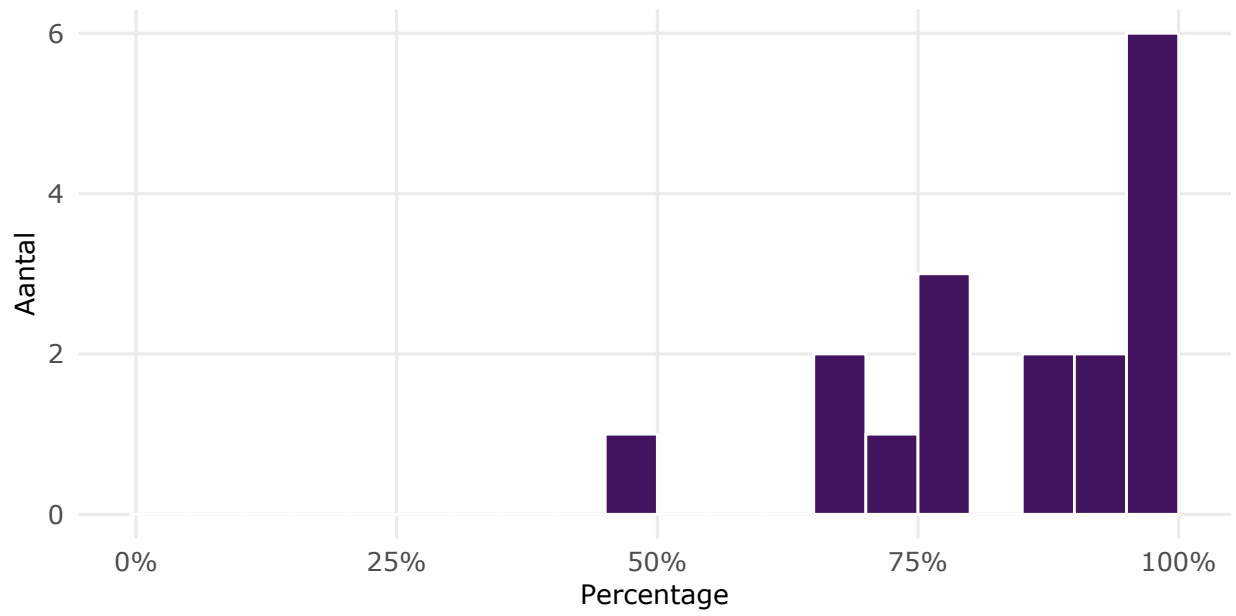
Op welke wijze wordt de sociale en emotionele ontwikkeling van de leerling gevolgd sinds 2 juni?

Op welke gebruikelijke wijze wordt de sociale en emotionele ontwikkeling van de leerling gevolgd sinds 2 juni?

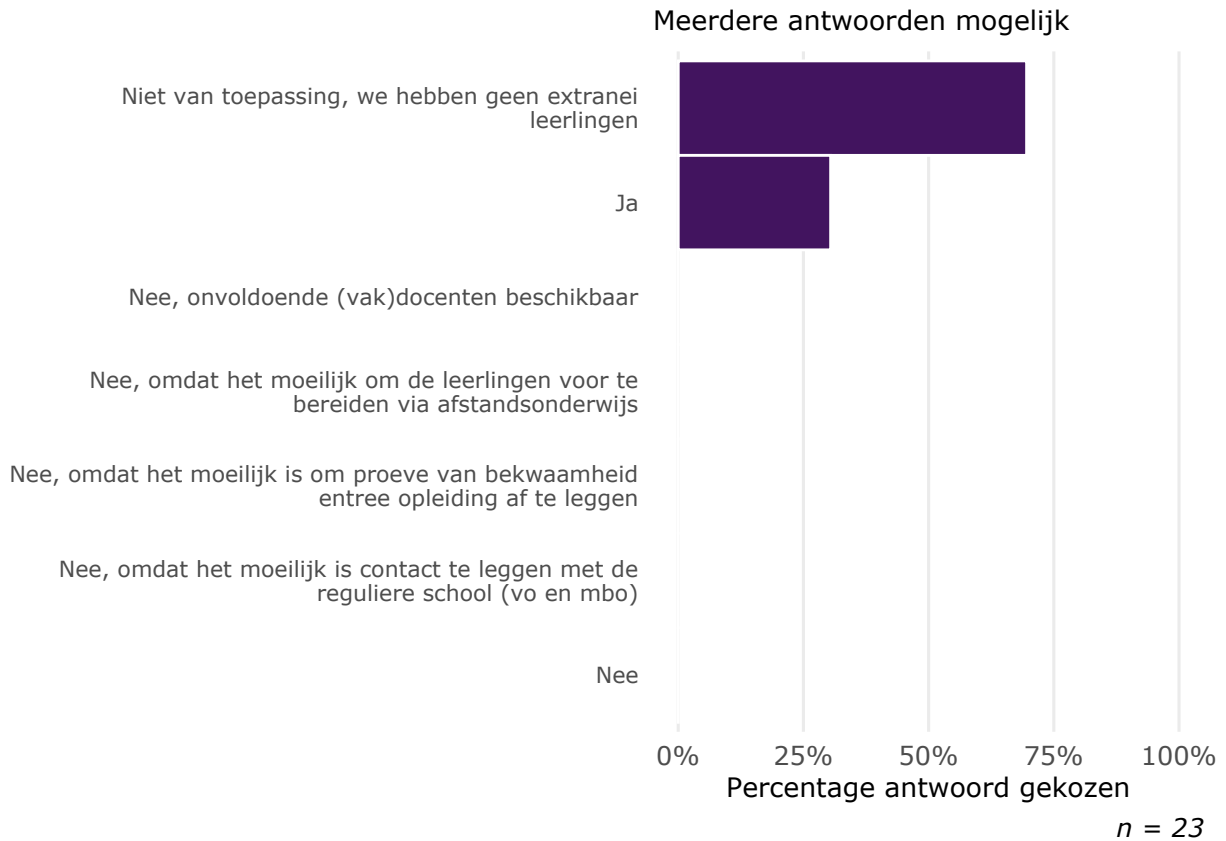
Welk percentage van de leerlingen ontwikkelt zich nog conform hun ontwikkelingsperspectief?

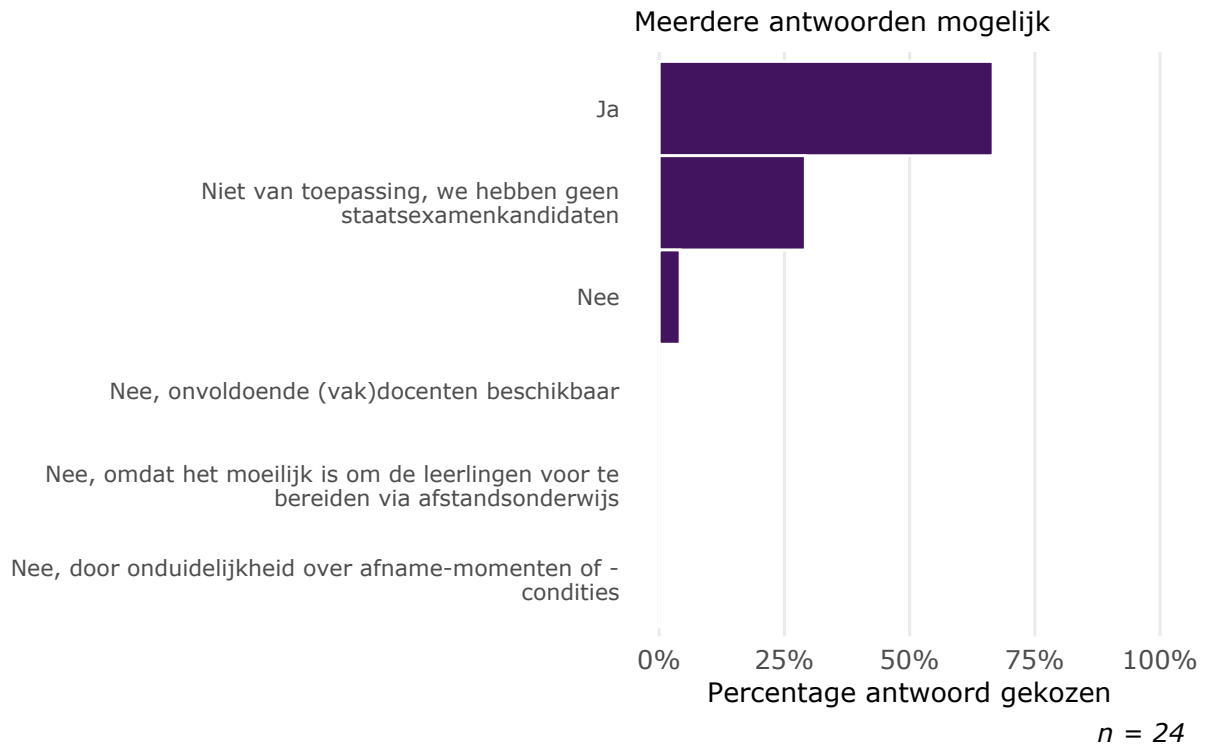

n = 17

Examens

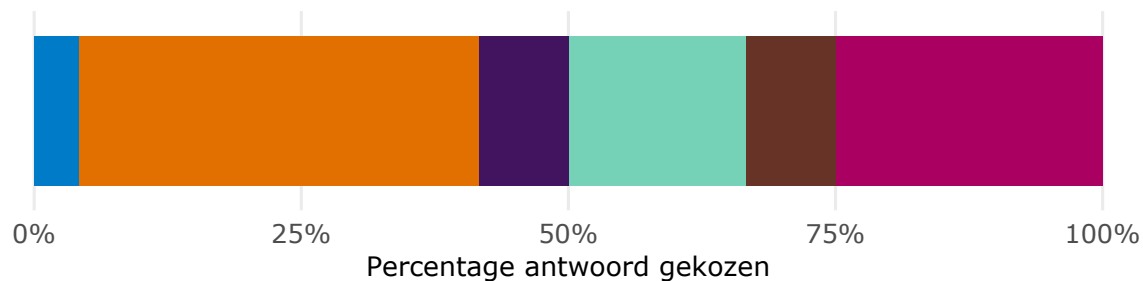
Is het de school gelukt om het schoolexamen voor de extranei examenleerlingen goed af te ronden?

Is het de school gelukt om de staatsexamenkandidaten het traject voor het staatsexamen goed te laten afronden?

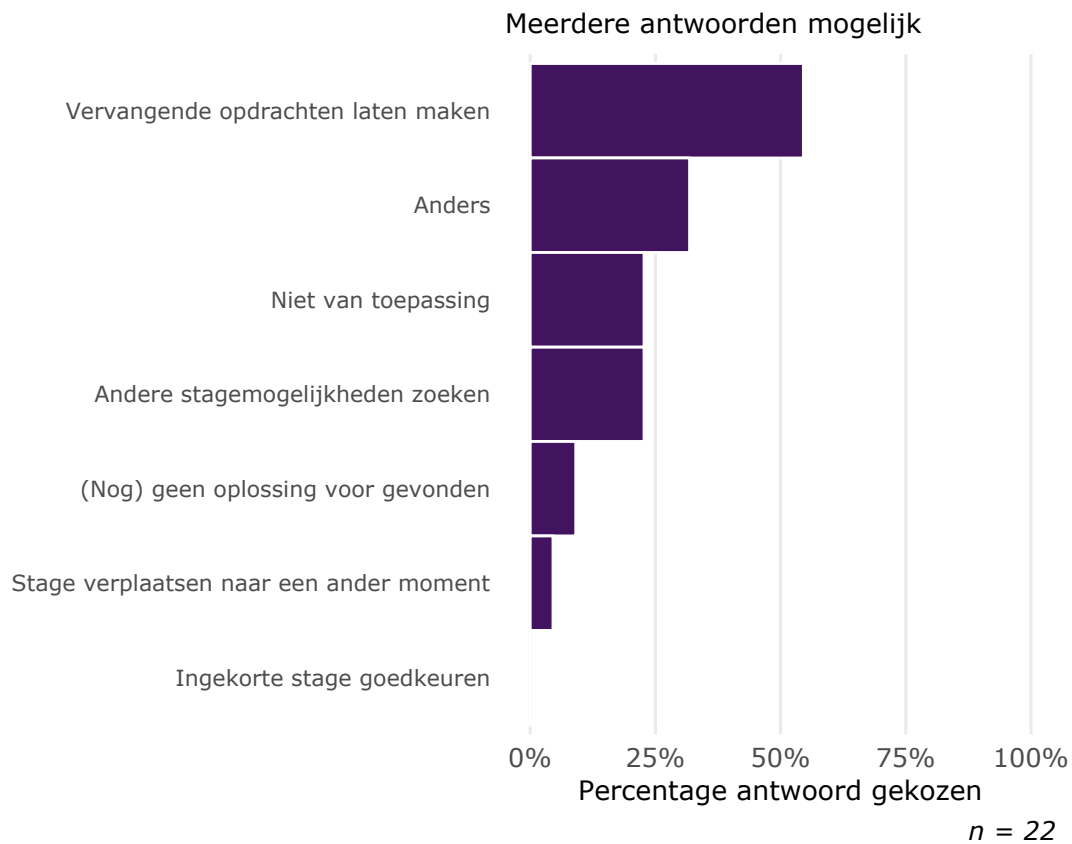
Stages

Welk deel van de leerlingen die hun stage moesten stopzetten i.v.m. de gevolgen van COVID-19, heeft het intussen weer opgepakt?

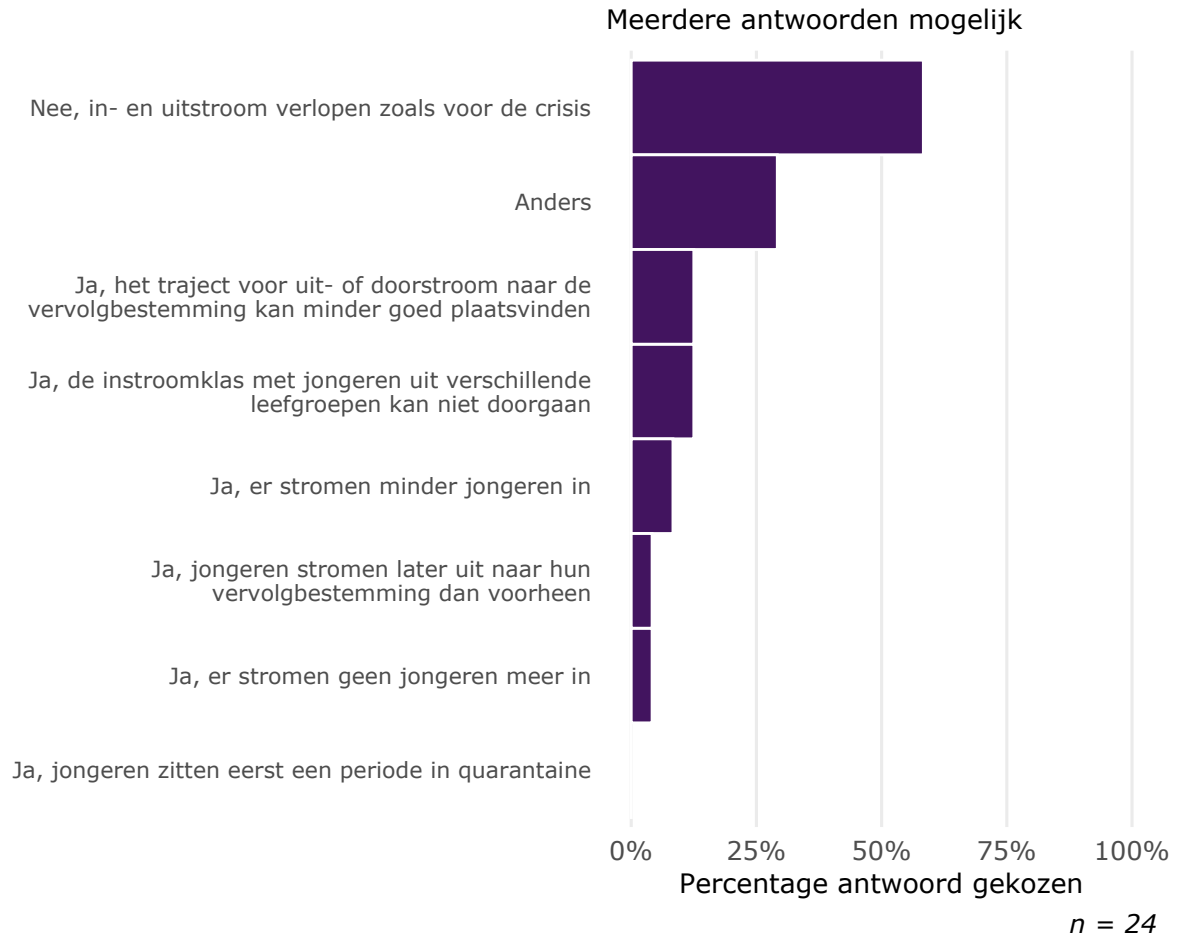
n = 24

Indien leerlingen hun stage niet konden oppakken, welke alternatieven heeft de school toen geboden?

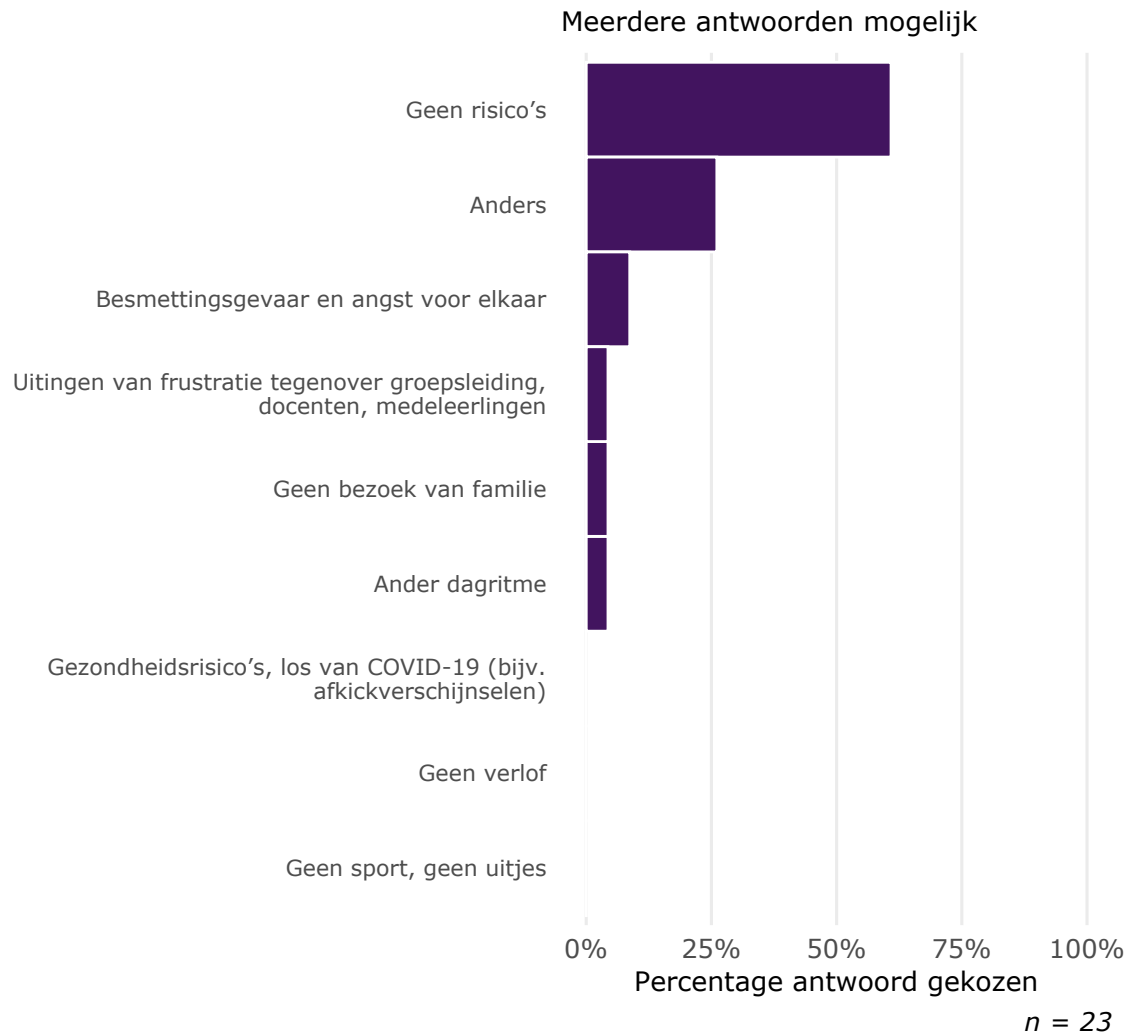
In- en uitstroom

Zijn er de laatste maanden veranderingen geweest in de in- en uitstroomomstandigheden van de jongeren?

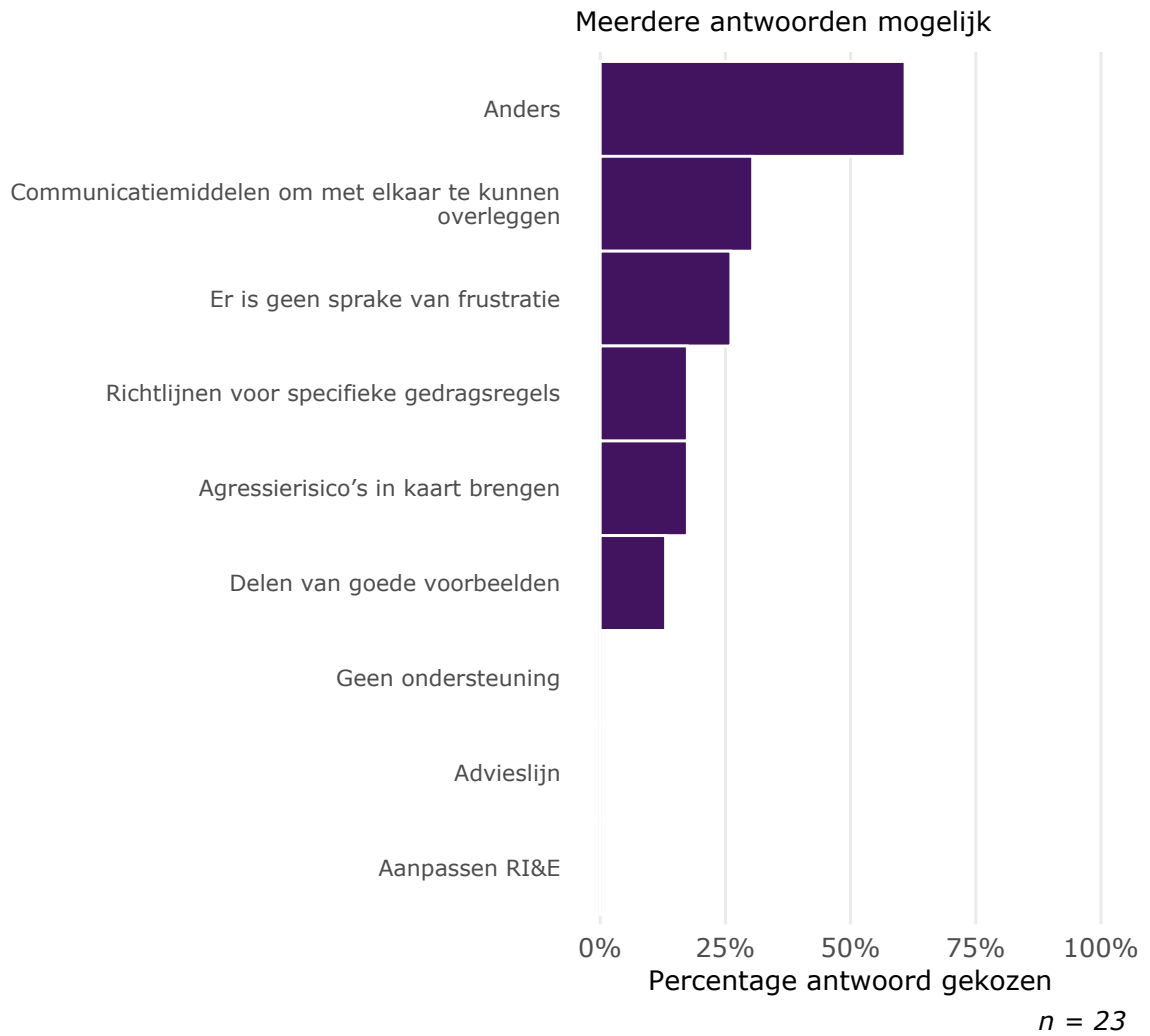

Sociale veiligheid

Welke veiligheidsrisico's ziet de school in de huidige situatie?

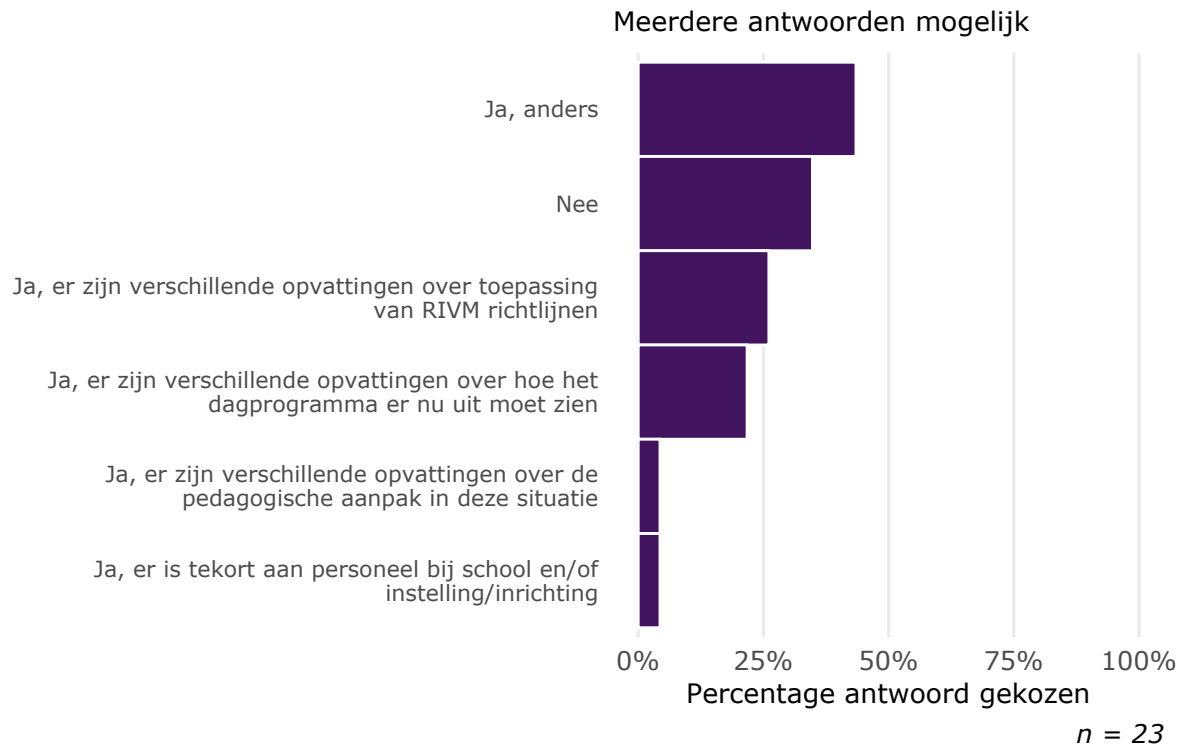

Welke ondersteuning biedt de school aan medewerkers om uitingen van frustratie van jongeren te herkennen en te voorkomen?

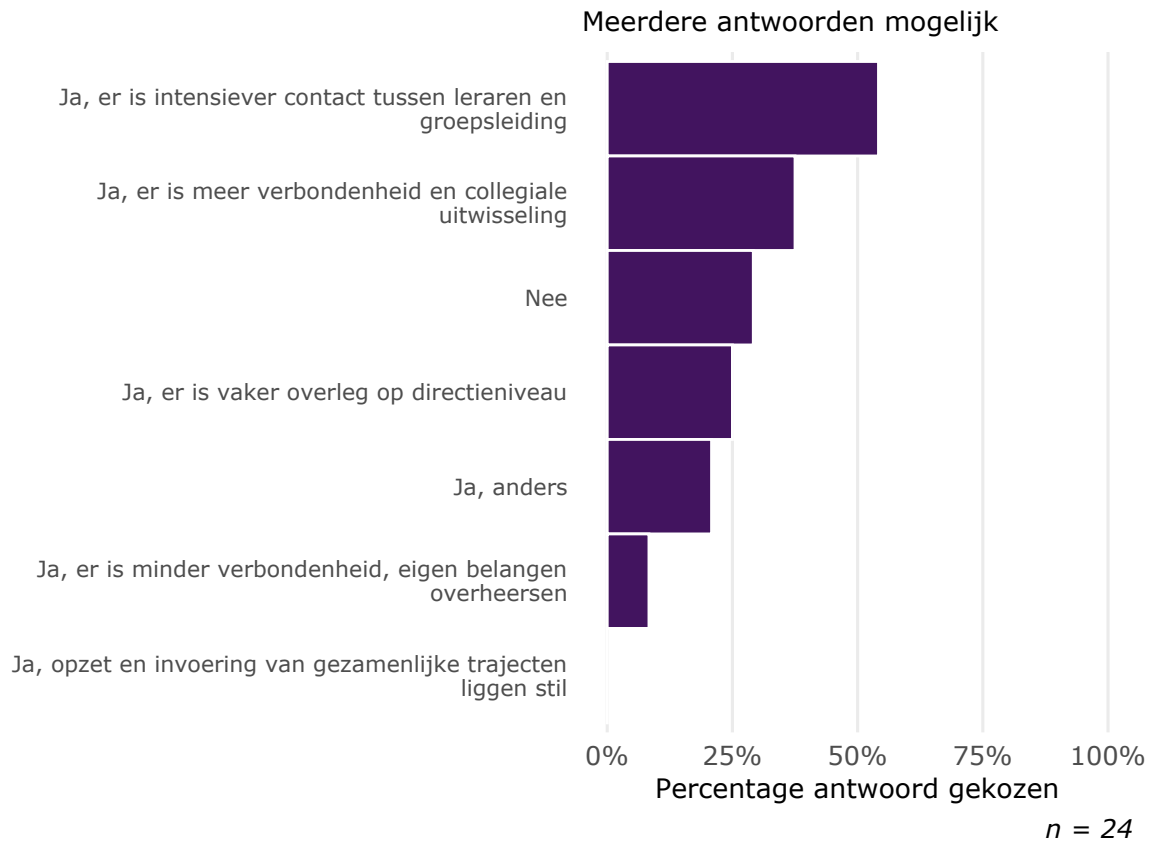

Samenwerking school en instelling

Zijn er knelpunten in de samenwerking tussen school en instelling/inrichting?

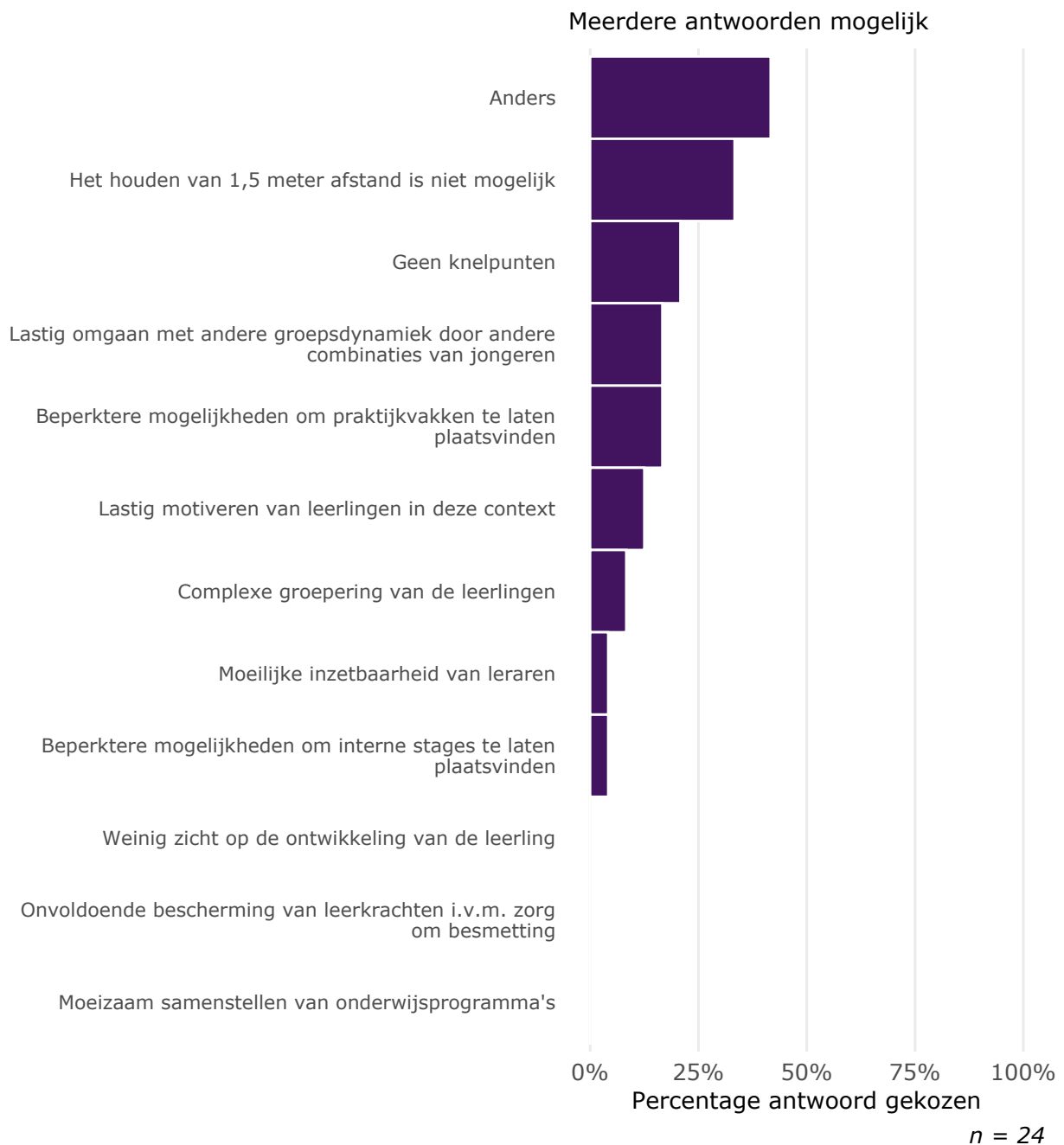

Zijn er veranderingen ontstaan in de samenwerking van school en instelling/inrichting?

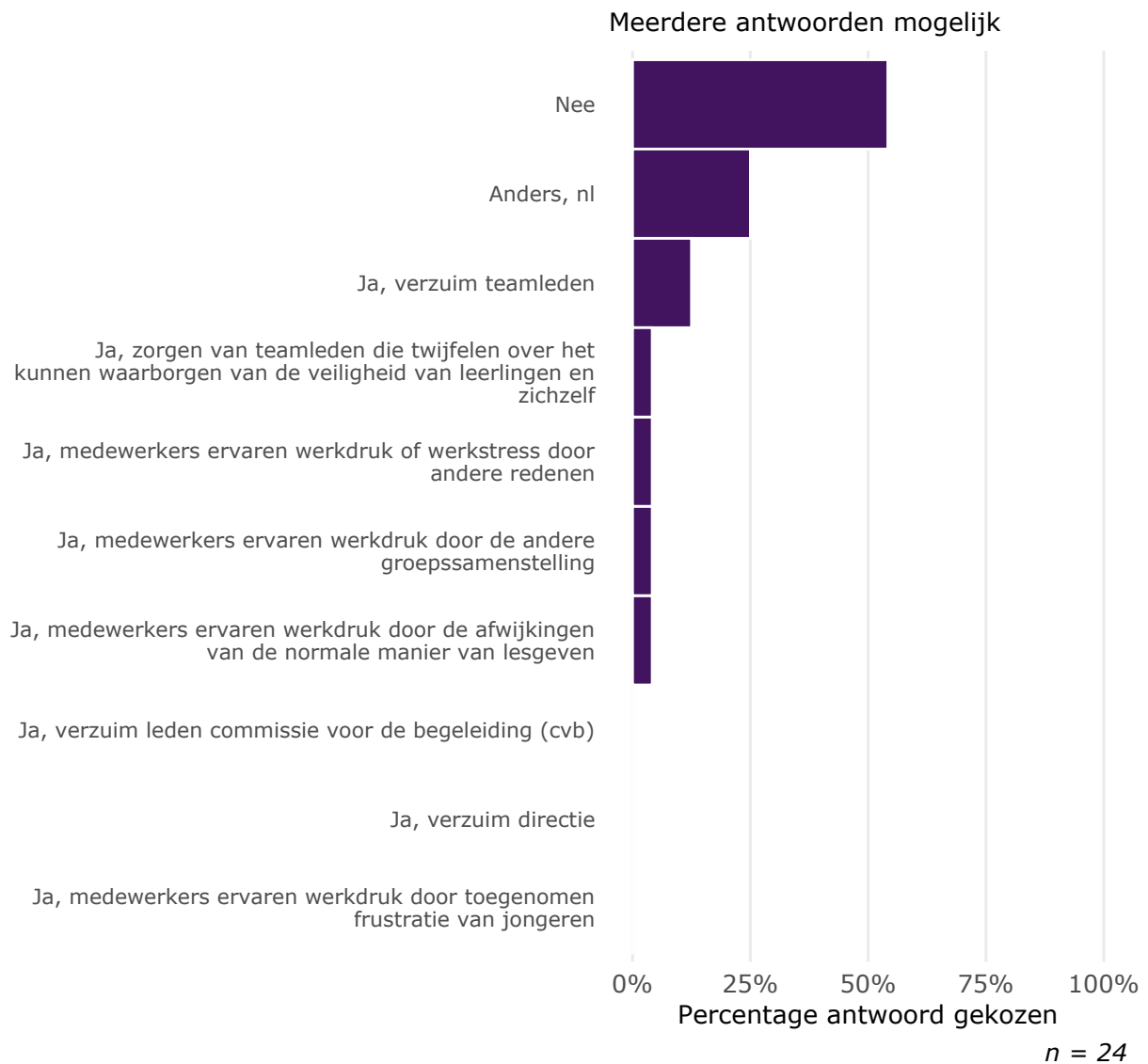

Knelpunten

Welke knelpunten ervaart de school bij het verzorgen van onderwijs door de leraar?

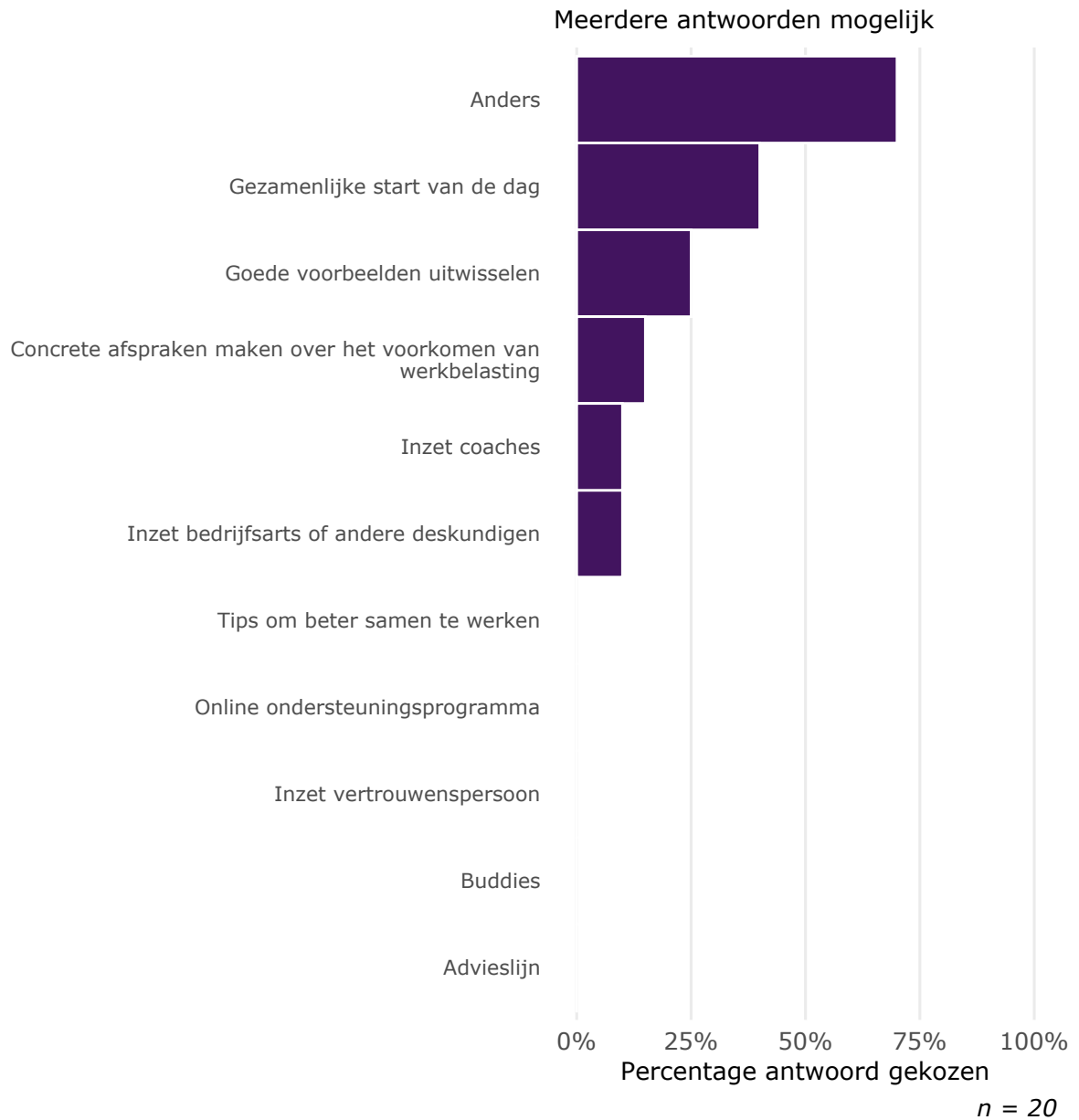

Ervaart de school op dit moment personele knelpunten?

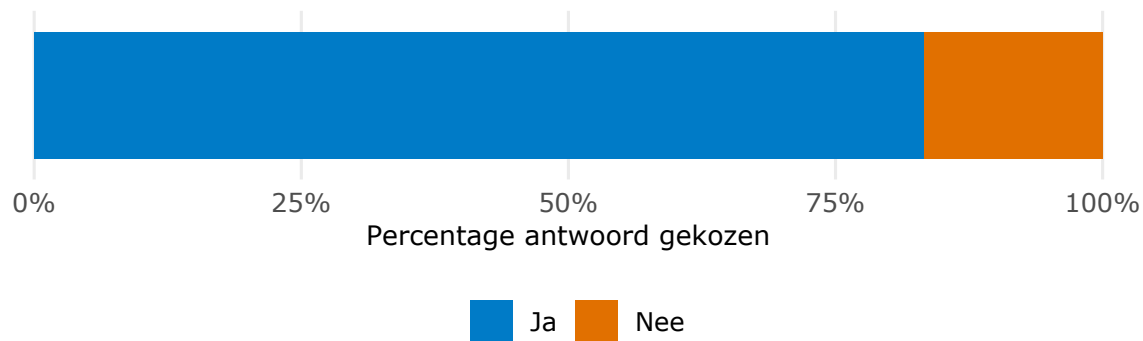
Met "verzuim" bedoelen we hier al het verzuim, incl. afwezigheid i.v.m. ziekte, zorgtaken, behoren tot risicogroep.

Indien er sprake is van werkdruk: welke ondersteuning biedt de school om werkdruk bij medewerkers in de huidige werksituatie te voorkomen?

Toekomst

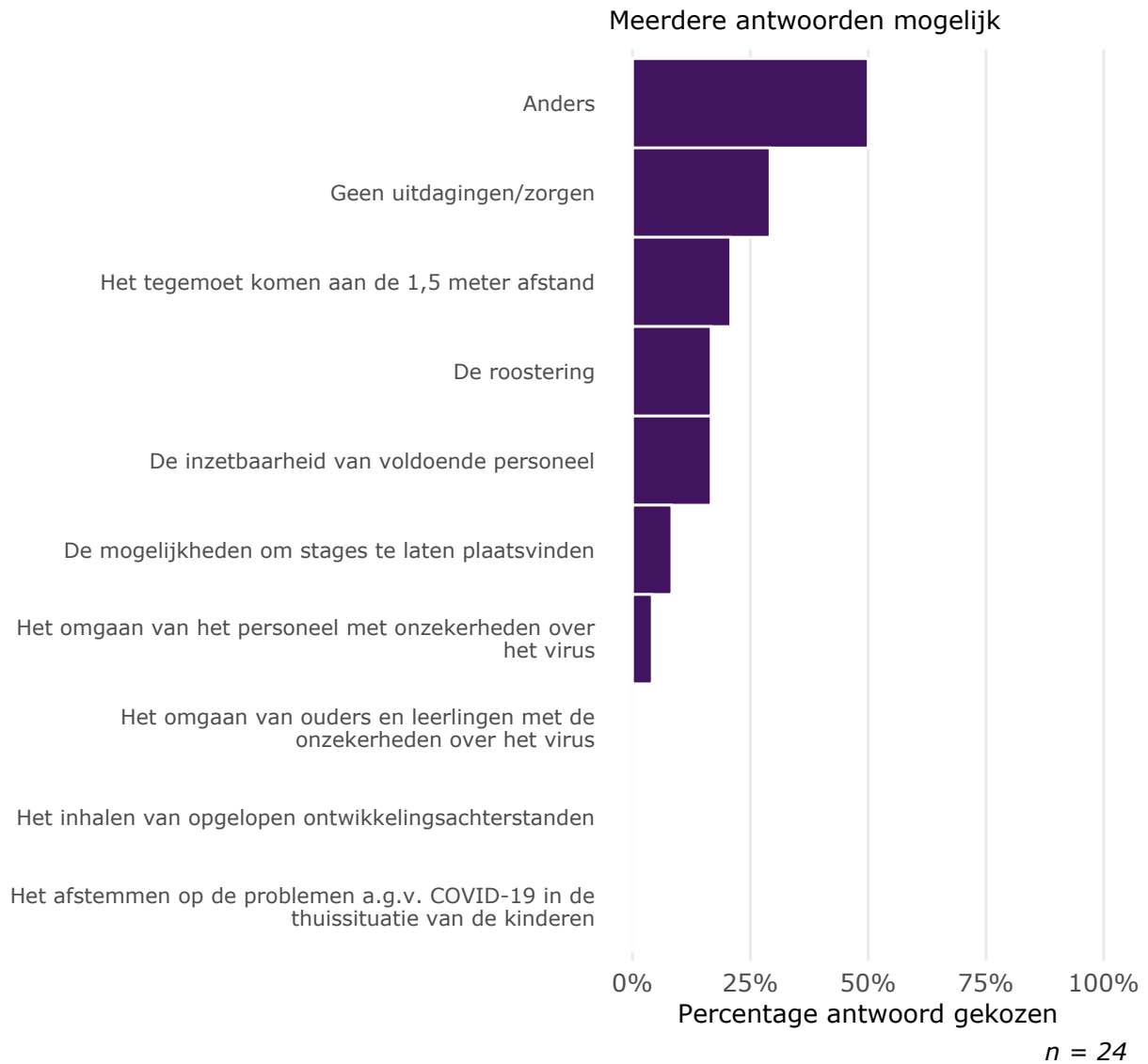
Heeft de school in de afgelopen tijd nieuwe zaken gerealiseerd die ze ook in de toekomst zou willen inzetten?

n = 24

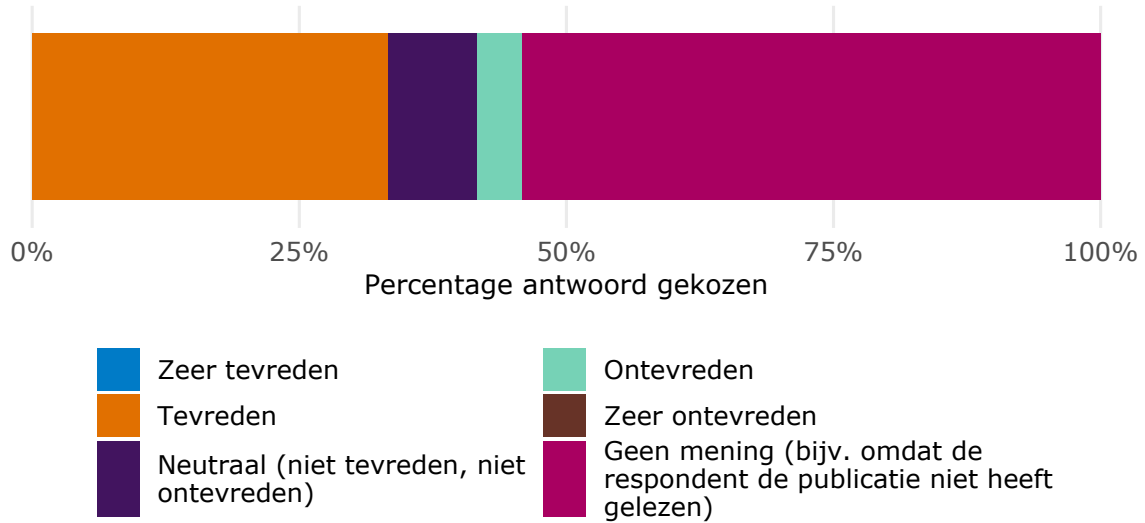
Schooljaar 2020-2021

Wat ziet de school als uitdagingen/zorgen voor de start van het nieuwe schooljaar?

Terugkoppeling COVID-19-monitor

Hoe is de terugkoppeling op de website van de inspectie (publicatie van de resultaten) door de school ontvangen?

n = 24